

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana

Ob 130-letnici zdravstvenega zavarovanja: Pogled na zdravila

Marjan Sušelj
Generalni direktor

Konferenca Vrednost inovacij
Ljubljana 19. november 2019

Zdravila v zdravstvenem zavarovanju: pogled nazaj

- Zdravila sodijo v pakete zdravstvenih zavarovanj:
 - v bolnišnicah kot del oskrbe
 - v ambulantni dejavnosti na recepte
- WHO je v 70. letih 20. st. pripravil „Seznam pomembnih zdravil“, leta 1977 pa izdal prvo Listo esencialnih zdravil (WHO Model List of Essential Medicines)
- Slovenija sodi med države s konceptom „pozitivne liste“ zdravil, kjer se za vsako zdravilo posebej odloča o njegovem financiranju

Odločanje o financiranju zdravil

- Leta 1990 je Zdravstveni svet MZ sprejel prvo pozitivno listo zdravil in določil omejitve predpisovanja za nekatera zdravila zaradi:
 - naraščajoče odpornosti na antibiotike
 - nesorazmerno višjih cen novih zdravil
 - razmeroma majhnega zdravilnega učinka (skromne „dodane vrednosti“) nekaterih novih zdravil
- Prvi Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo objavljen v Uradnem listu 1990. leta. Vsaka dopolnitev liste je bila objavljena v UrL.
- Leta 1992 je z ZZVZZ prešlo odločanje o financiranju zdravil v pristojnost ZZZS

Financiranje zdravil – sistemski ukrepi

- Leta 1998 je bil sprejet prvi Pravilnik o merilih za oblikovanje cen zdravil na debelo
- Leta 2003 uvedba sistema najvišjih priznanih vrednosti za medsebojno zamenljiva zdravila (MZZ)
- Leta 2009 uvedba krovnih dogovorov s farmacevtskimi firmami
- Leta 2009 uvedba ločenega financiranja dragih bolnišničnih zdravil – seznam B
- Leta 2013 uvedba ločenega financiranja ampuliranih in drugih zdravil za zunajbolnišnično zdravljenje – seznam A
- Leta 2013 uvedba NPV za terapevtske skupine zdravil (TSZ)

Odločanje o financiranju zdravil - ZZZS

- Komisija za razvrščanje zdravil na listo
- Odločanje na osnovi naslednjih meril:
 - klinični vidik
 - ekonomski vidik
 - etični vidik
- ZZZS prejme leto 180 – 200 vlog
- Letno razvrsti na listo 20 – 35 novih zdravil (ostale vloge so za generična zdravila, nove oblike, jakosti, spremembe omejitev, itd.)
- Velika večina vlog je rešenih pozitivno, v povprečju le 0,5 – 5 % zavrnitev vlog letno
- To kaže na veliko pripravljenost sklepanja dogovorov tako pri farmacevtskih firmah kot ZZZS

Podatki o zdravilih

- Leta 1994 je takratni Inštitut za varovanje zdravja (IVZ) izdal prvi Register zdravil v samostojni RS (to je bila sicer že 8. izdaja), leta 2010 zadnjega
- Leta 2011 so MZ, IVZ, JAZMP in ZZZS vzpostavili Centralno bazo zdravil (CBZ)
- ZZZS je tehnični skrbnik CBZ
- KZZ je bila uvedena leta 1999
- Od leta 2009 so podatki o izdanih receptih dostopni na on-line sistemu vsem izvajalcem v mreži

Podpora predpisovanju zdravil

- ZZZS ob razvrstitvi zdravil v liste določi vsem novim dragim zdravilom omejitve predpisovanja, ki vsebujejo terapevtske indikacije, za katere je mogoče zdravilo predpisovati v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja; za seznam A in B prav tako določi izvajalce, kjer se ta zdravila lahko predpisujejo v breme OZZ.
- Leta 1999 je ZZZS izdal prvo brošuro Cenik ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji
- Leta 2003 je ZZZS izdal prvo številko biltena Recept, ki obvešča zdravnike in farmacevte o farmakoterapevtskih, ekonomskih, pravnih in drugih vidikih zdravljenja z zdravili (doslej je izšlo 26 številok)
- Leta 2009 je bil uveden obnovljivi zeleni recept
- Leta 2015 uvedba eRecepta

Program farmacevtskega svetovanja

- Po zaključku razvojne naloge kakovostnega predpisovanja zdravil leta 2015 se je program farmacevtskega svetovanja, na osnovi Splošnega dogovora začel v letu 2016 sistemsko uvajati. Obsega:
 - ambulanta farmacevta svetovalca: farmacevt svetuje zdravniku splošne/družinske medicine na področju zdravljenja z zdravili
 - farmakoterapevtske skupine, v katerih se sestajajo zdravniki in farmacevt ter obravnavajo določene teme in primere
- Osebni zdravniki imajo v večini zdravstvenih domov možnost, da napotijo pacienta v ambulanto farmacevta svetovalca za izvedbo farmakoterapijskega pregleda.
- Pri tem je pomembno, da se farmacevt svetovalec z bolnikom tudi pogovori (podatki o dejanskem jemanju zdravil) in da ima dostop do bolnikove zdravstvene dokumentacije (ocena ledvične funkcije in podobno). Farmacevt svetovalec nato izda mnenje (farmakoterapijski pregled) in ga pošlje osebnemu zdravniku, ki nato glede na svojo klinično presojo in v dogovoru s pacientom izvede spremembe farmakoterapije.

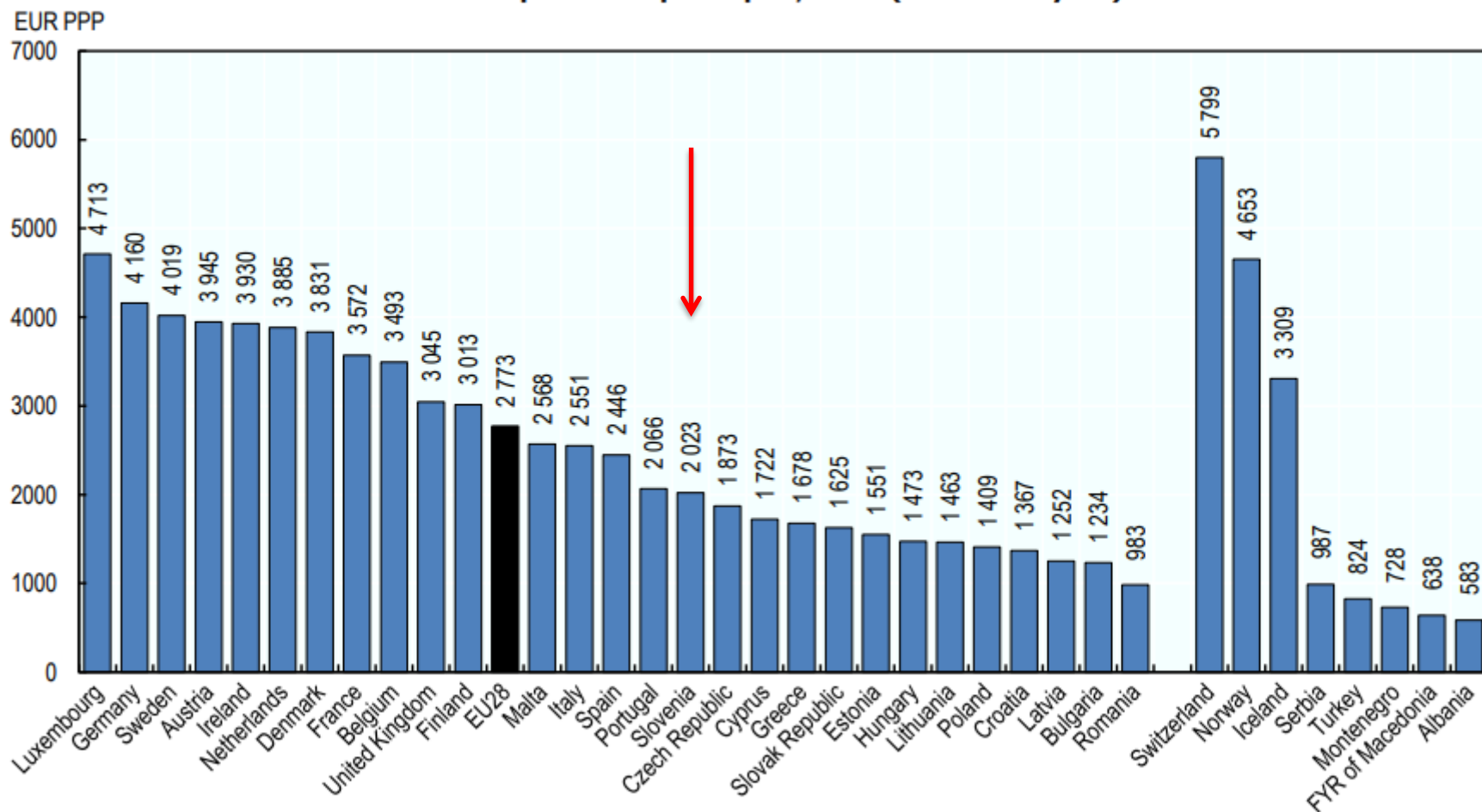
Nekaj podatkov o zdravilih v OZZ v letu 2018

	2018	
Število zdravil na receptni listi (št. učinkovin)	3.043	(793)
Št. receptov na prebivalca	8,4	
Št. pakiranj na prebivalca	19,2	
Izdatki OZZ za zdravila na rp na prebivalca	156 €	
Izdatki OZZ + PZZ za zdravila na rp na prebivalca	246 €	
Izdatki OZZ + PZZ za zdravila s seznamov A +B na preb.	57 €	

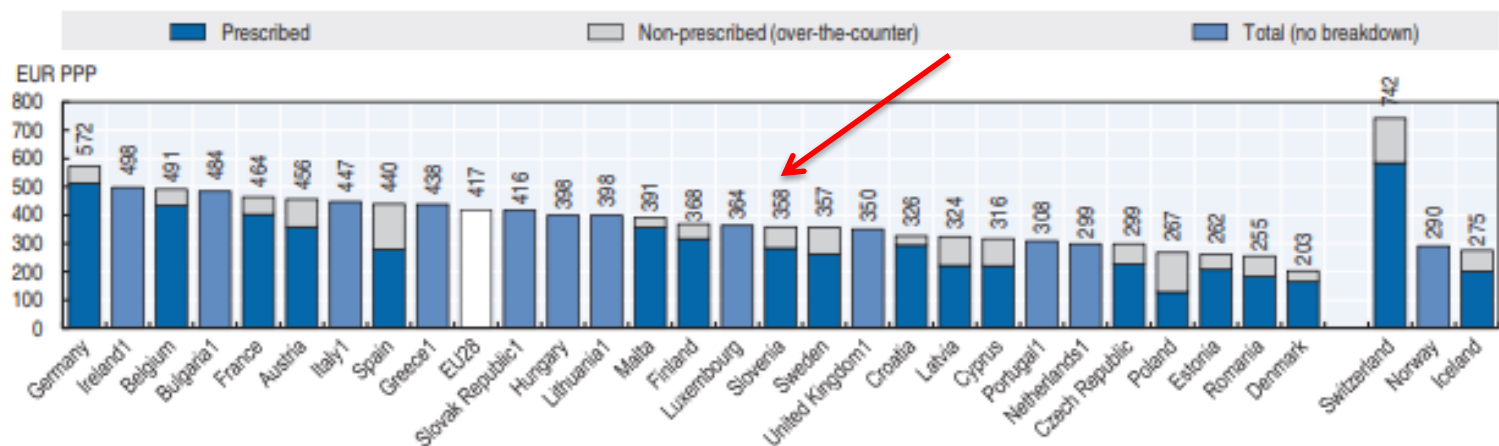
OECD: Izdatki za zdravstveno varstvo per capita v 2017 v EUR PPP (po kupni moči)

Health expenditure per capita, 2017 (or nearest year)

OECD: Izdatki za zdravila na recept per capita v eur po kupni moči, 2016

5.10. Expenditure on retail pharmaceuticals per capita, 2016

1. Includes medical non-durables (resulting in an overestimation of around 5-10%).

Source: OECD Health Statistics 2018, <https://doi.org/10.1787/health-data-en>; Eurostat Database.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933835516>

Zdravila v zdravstvenem zavarovanju: danes

V zadnjem desetletju smo dosegli:

- zanesljivo oskrbo z novimi zdravili
- stabilno financiranje zdravil
- medtem je zaostajal razvoj drugih področij zdravstvenega varstva

Ključni izzivi za prihodnost

- Nova zdravila omogočajo daljše preživetje, kar pomeni, da je potrebno bolnike voditi dlje časa, zato se njihovo število povečuje, več je pregledov in diagnostike
- Nova zdravila zahtevajo vse boljšo „zdravstveno infrastrukturo“:
 - vrhunsko diagnostiko vključno z najzahtevnejšim testiranjem in slikovno diagnostiko,
 - intenzivno vodenje bolnikov
 - močnejšo kadrovsko zasedbo in večje kapacitete bolnišnic
- Potrebna so dodatna vlaganja v izboljšanje kapacitet ZV, kakovost dela in v število timov na vseh ravneh ZV

Izzivi: rast porabe zdravil

- Delež prebivalcev, ki so prejeli vsaj 1 rp (2018):
 - 73,5 %
- Porast 2001 – 2018:
 - št. prejemnikov: + 7 %
 - porabe zdravil na prejemnika: + 74 %
- Št. Rp/preb:
 - 1990: 5,6
 - 2018: 8,4

Izzivi: naraščanje polifarmakoterapije

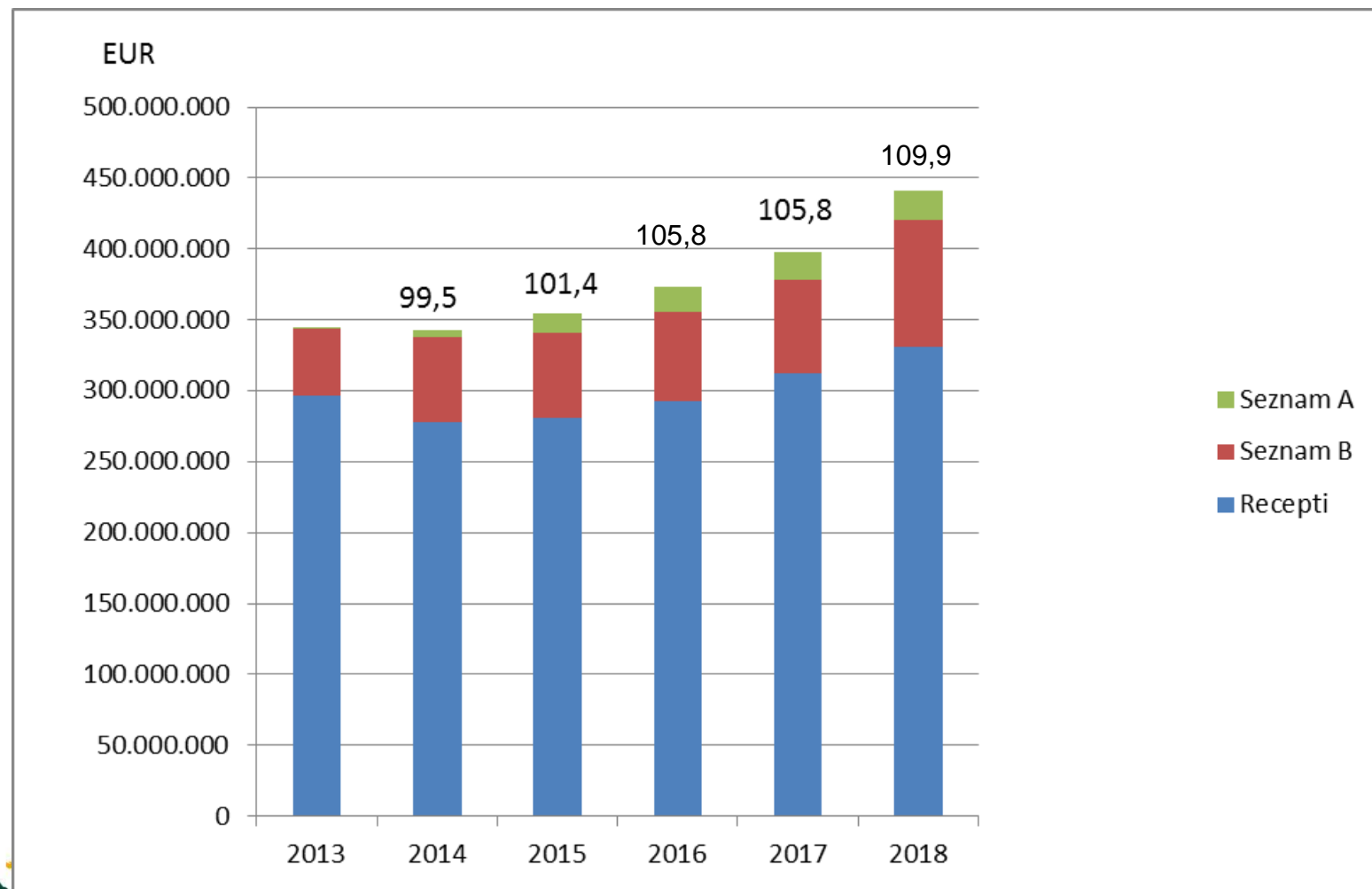
V letu 2018 je povprečni prejemnik zdravil prejel 7,6 učinkovin!

	Št. oseb 2017	Št. oseb 2018	Indeks 2018/17	Delež populacije 2018 (%)
5 – 9 učinkovin	203.647	209.951	102	10,1
≥ 10 učinkovin	59.468	62.565	104	3,0

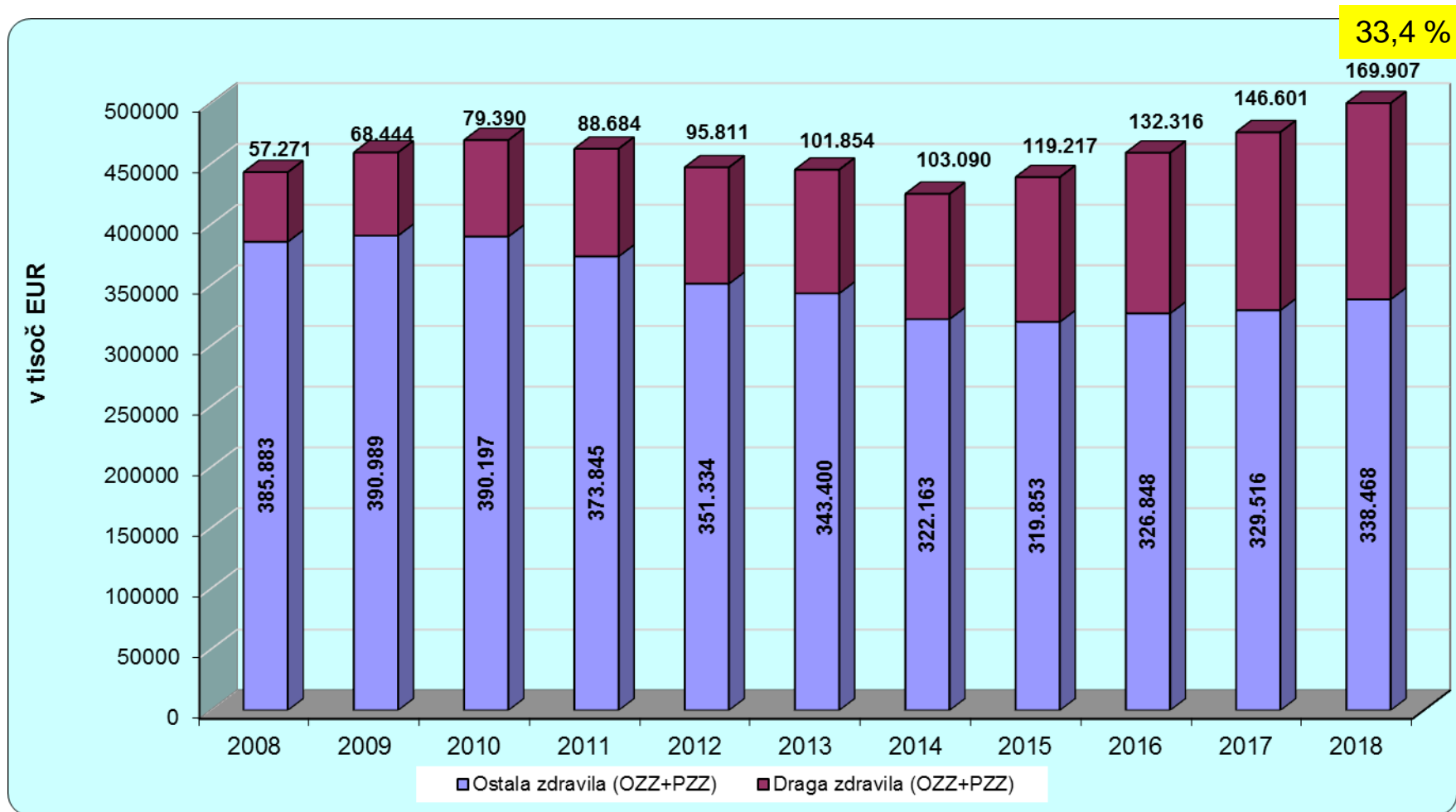

Izzivi: Obvladovanje izdatkov

Izdatki OZZ za zdravila s skupnim letnim indeksom rasti (z odštetimi povračili farmacevtskih firm)

Izdatki za zdravila na rp: ločitev na „draga“ in ostala zdravila

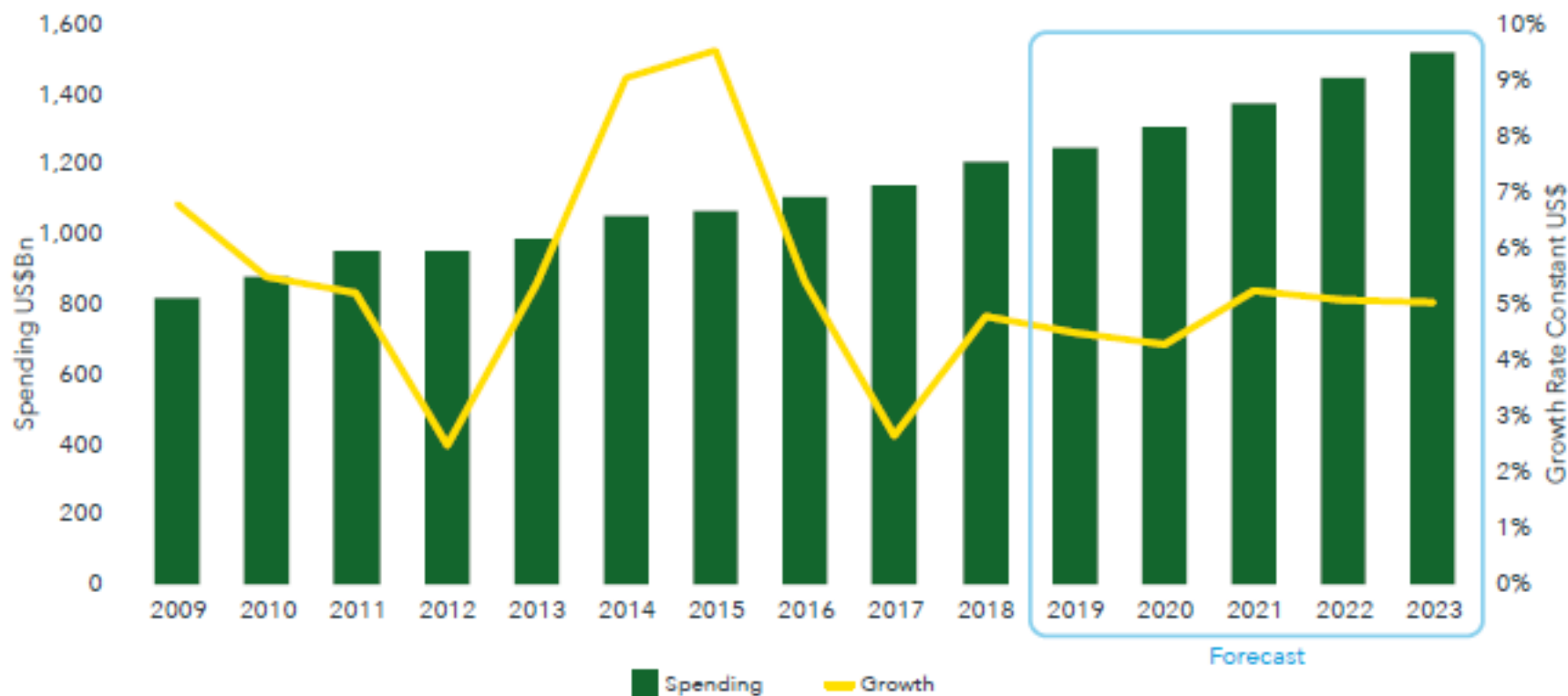

* Draga zdravila: >2.000 €/osebo/leto

IQVIA: prognoza globalnega trga 2019 - 23

Exhibit 1: Global Medicine Spending and Growth 2009-2023

Source: IQVIA Market Prognosis, Sep 2018; IQVIA Institute, Dec 2018

Izzivi: obvladovanje izdatkov

- Naraščajoči izdatki za zdravila terjajo premišljeno in odločno ukrepanje
- Nujna je uvedba dodatnega systemskega mehanizma
- Po vzgledu drugih držav je najprimernejši nov pristop uvedba systemskega povračila (angl. „systemic pay-back scheme)
- Ta pristop bo omogočil nadaljnje zagotavljanje širokega nabora zdravil ob stabilnem financiranju

Sistemska povračilo: uvedeno v več državah EU

- UK: „branded medicines pricing and access“ - prostovoljna shema
- Avstrija: prostovoljna shema
- Španija: v zakonu
- Portugalska: v zakonu
- Belgija: v zakonu

Sistemsko povračilo: slovenski pristop

- Prostovoljna sklenitev dogovorov
- Le zdravila, ki niso vključena v sistem NPV
- Brez magistralnih in galenskih zdravil
- Le izdatki OZZ brez DDV in brez storitev
- Povračila za posamezna zdravila so odšteta

Pogled v prihodnost

- Ob
 - odgovornem, racionalnem predpisovanju zdravil,
 - obvladovanju izdatkov zanje,
 - izboljšanju kakovosti zdravstvene oskrbe,
 - povečanju kapacitet, kjer je to potrebno,
- lahko optimistično zremo v prihodnost.

